

11-ти Мај - Европскиот ден посветен на борбата против мозочниот удар

Европскиот ден посветен на борбата против мозочниот удар се одбележува секоја година во мај, и со таа цел, Македонското здружение за борба против мозочен удар, член на Stroke Alliance of Europe (SAFE), поддржано од Здружението на невролози, Здружението на медицински сестри и Универзитетската клиника за неврологија оддржа низа на активности. На 06 мај 2017 година, беше одржана пригодна средба во Скопје, хотел Белви, при што беше зборувано за превенција на факторите на ризик за мозочен удар и на присутните им беа поделени печатени материјали и маици со фактите за мозочниот удар, вклучително и скалата БРЗО, која означува брзо препознавање на знаците на мозочен удар и повикување на службите за итна медицинска помош.

На 11. Мај 2017 год. во Европскиот Парламент, во Брисел, Белгија, се оддржа Првиот ЕУ Самит за мозочен удар, инициран и организиран од Stroke Alliance for Europe (SAFE) и European Stroke Organization (ESO), по повод претставувањето на извештајот за товарот од мозочниот удар.

Овој извештај е резултат на долгогодишно истражување направено во земјите во Европа, вклучително и Р. Македонија (каде беа вклучени Универзитетската клиника за неврологија, Здружението на невролози и Здружението за борба против мозочен удар), поддржано од Кингс Колеџот во Лондон, со цел реално да се прикаже состојбата со пациентите кои доживеале мозочен удар и тоа, не само во акутната фаза, туку и во хроничната фаза, кога имаат потреба од рехабилитација и социјализација. Со извештајот се опфатени 35 земји во

Европа, и тој покажува шокантни разлики меѓу и во самите земји во текот на целиот тек на мозочниот удар. Предвидувањата од извештајот за Товарот од Мозочниот удар помеѓу 2015 и 2035 покажуваат дека ќе постои 34% зголемување на севкупниот број на мозочни удари во Европа од 613,148 во 2015 на 819,771 во 2035. Споредбите на мозочниот удар и неговиот третман во Европа се од витално значење за да и се помогне на секоја земја да ги превенира мозочните удари и да пружи подобра нега и грижа за секого. SAFE повикува на акција на секоја земја во Европа да ги собира и ажурира податоците за мозочен удар, со што може многу да научиме едни од други и да го забрзаеме процесот на подобрување. Милиони луѓе патуваат низ Европа и застрашувачки е да помислиме дека во една земја тие би можеле да добијат одличен третман и нега, но во друга не, со што се зголемува ризикот од долготраен инвалидитет или смртен исход поради несоодветниот и ненавремениот третман. Се проценува дека севкупниот трошок за мозочен удар во Европа од 45 милијарди евра во 2015 година ќе биде уште поголем, вклучувајќи ги како здравствените, така и не-здравствените трошоци. Предвидувањата покажуваат дека бројот на луѓе кои живеат со мозочен удар како хронична состојба ќе порасне од 3,718,785 во 2015 на 4,631,050 во 2035 година, претставувајќи 25% зголемување или скоро 1 милион луѓе во Европа. Ова претставува огромен бран кој надоаѓа и ние треба да почнеме да се подготвуваме- известува во извештајот Џон Барик, додавајќи дека заедничкиот акциски план во Европа е потреба така да очекуваното 34% зголемување на бројот на нови пациенти со мозочен удар од 2017 до 2035 не ги оптерети националните здравствени системи и оние фамилии погодени од мозочен удар. SAFE верува дека најдобар начин да се борима против мозочниот удар во Европа е секоја земја да има национална стратегија за мозочен удар, со цел да се покрие целата патека за мозочниот удар, почнувајќи од свесноста, превенцијата, дијагнозата, третманот, грижата, рехабилитацијата, долготрајната нега и поддршка, социјалната интеграција и учество во заедницата, како и грижата на крајот на животот. Во овој процес треба да бидат вклучени професионалци кои ги поддржуваат луѓето со мозочен удар, луѓето кои доживеале мозочен удар, фамилиите и блиските кои им ја пружаат неопходната нега како и бројни организации и институции кои ќе бидат вклучени во креирањето на овие стратегии. Извештајот е достапен на веб страницата на SAFE www.strokesafe.eu и на www.strokeeurope.eu, дизајниран од Јелена Мисита.

На овој самит учествуваа претседателите на SAFE – Џон Барик (Велика Британија) и на ESO – Валерија Касо (Италија), членовите на бордот на SAFE (Анита Арсовска-Македонија, Иван Милојевиќ-Србија, Пнина Розенцвајг-Израел, Колбрун Стефансдотир-Исланд, Грете Лунде-Норвешка, Моник Линхут-Холандија, Ели Ортинез-Шпанија, Маркус Вагнер-Германија), секретарот Сандра Џексон-Велика Британија и PR Јелена Мисита (Србија). Беа присутни и претставници од фармацевтските компании и бројни членови на Европскиот Парламент. Модератор на дискусијата беше Елена Џентиле (Италија), член на Европскиот Парламент. Воведен збор имаше Мариан Харкин (Ирска), член на Европскиот Парламент која ја наведе потребата од рано откривање и превенција на факторите на ризик за мозочен удар, а потоа предавање оддржа Хелга Стивенс (Белгија), истотака член на парламентот, која зборуваше за тешките последици кои ги носи мозочниот удар, како за пациентот, така и за неговото семејство. Индикаторите за товарот од мозочниот удар ги претстави Џон Барик (Велика Британија), кој ги наведе досегашните активности на SAFE и плановите за понатамошниот развој на организацијата. Тој нагласи дека и покрај фактот дека процентот на мозочниот удар во Европа опаѓа во последните 20 години, мозочниот удар е хуманитарна катастрофа која се случува и во моментот додека зборуваме бидејќи се е поголем бројот на луѓето кои доживуваат мозочен удар и кои остануваат инвалиди. Свкупниот товар на мозочниот удар ќе се зголеми драматично во следните 20 години поради стареење на популацијата. Потребно е

Европа да најде подобар начин за борба против мозочниот удар и да им го олесни животот на пациентите и нивните семејства. Зинта Подниеце (Латвија), член на европската комисија за вработување и социјални работи говореше за превенирање на мозочниот удар на работното место и начинот на поддршка за враќање на преживеаните од мозочен удар на работа (доколку се во можност). За местото на мозочниот удар во Европската агенда за истражување зборуваше Лара Пасанте (Белгија), офицер за научни истражувања во секторот за неуронаука, истражувања и иновација при Европската Комисија. Валерија Касо (Италија) го прикажа извештајот од Европската Организација за мозочен удар (заеднички извештај од ESO, ESMINT, EAN и SAFE), при што посочи дека постојат нееднаквости во грижата и третманот на пациентите со мозочен удар, не само во земјите низ Европа, туку и во рамките на самите држави каде се нотирани значајни разлики. Таа нагласи дека европските политичари сеуште не се свесни за товарот од мозочниот удар во Европа и за нееднаквиот пристап на институциите за лекување на мозочен удар во различните европски региони. Товарот од мозочниот удар го прикажа Маркус Вагнер (Германија), кој истотака се заблагодари и на истражувачите од Кингс Колеџот во Лондон, кои во голема мера придонесоа за нашата студија. Алдо Патричело (Италија), член на Европскиот Парламент ја нагласи улогата на Европската Унија во изедначување на превенцијата и третманот на мозочниот удар низ земјите на Европа, со цел сите луѓе да добијат еднаква нега, независно од државата во која се наоѓаат или живеат. Потоа на самитот се обрати Риан ван Ромпеј (Белгија), член на бордот на Белгискиот Совет за мозочен удар, која го раскажа своето искуство со мозочниот удар и ја нагласи улогата на семејството при нејзината рехабилитација. Џон Барик (Велика Британија) истотака ја сподели својата емотивна приказна врзана за мозочниот удар, односно неговата улога во грижата на родителите кои имале доживеано мозочен удар. Завршна реч имаше Елена Џентиле (Италија), која заклучи дека овој самит ја прикажа огромната работа и труд вложени во изработката на извештајот за товарот на мозочниот удар, и дека претставува одлична основа за понатамошна работа и активности со цел подобрување и изедначување на превенцијата, третманот, рехабилитацијата и негата на пациентите со мозочниот удар, но и поддршка на нивните семејства и блиски кои се грижат за нив. Со тоа се согласија сите присутни, кои нагласија дека овој самит претставува огромен поттик да ја продолжат својата посветеност и работа со цел да се постигнат зацртаните цели за пациентите со мозочен удар.

Проф. д-р Анита Арсовска, член на борд на САФЕ, представник од здружението „ Мозочен Удар,, Професор на Универзитетска клиника за неврологија, претседател на Здружение на невролози на РМ